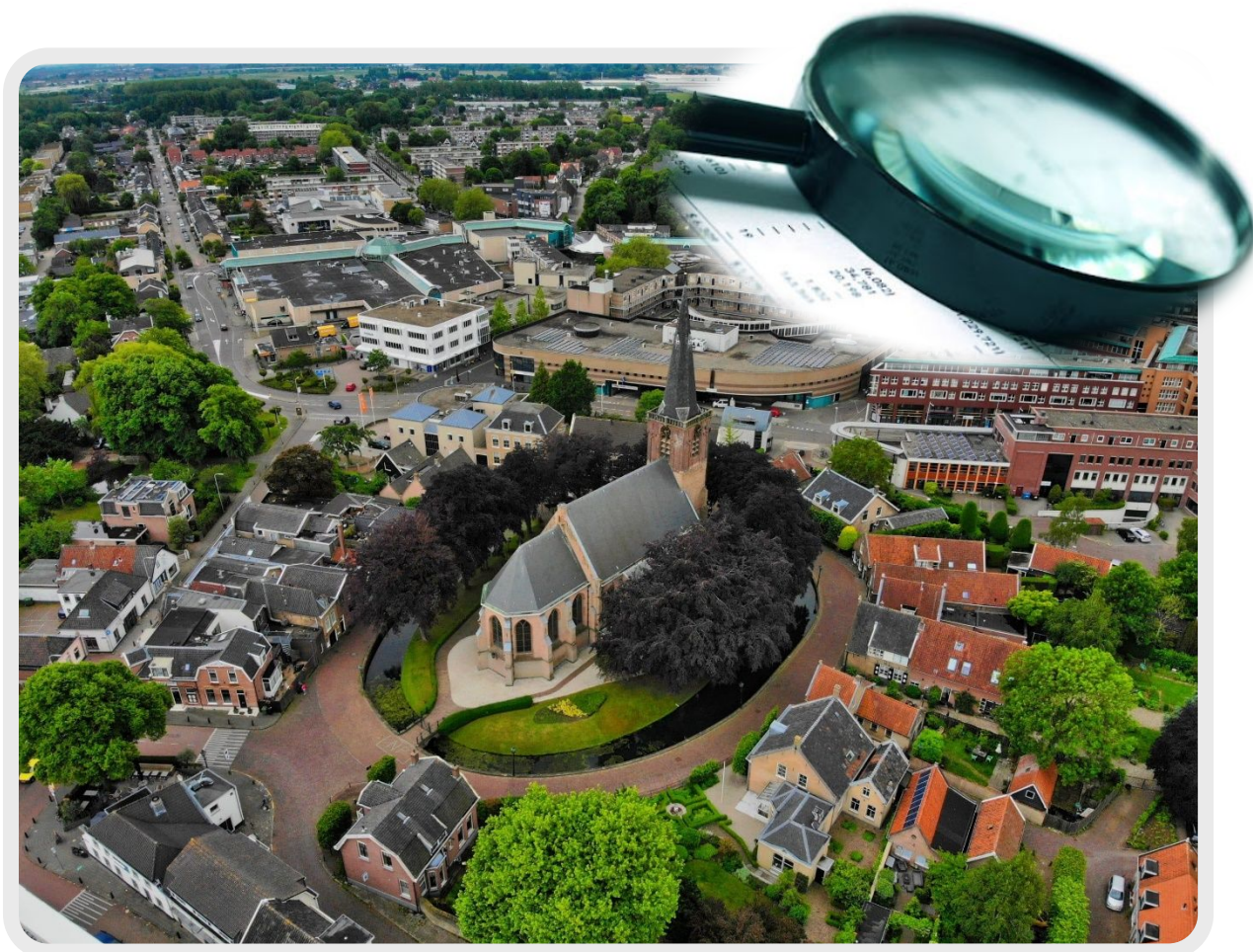

Gemeente Ridderkerk

Control jaarplan VIC 2026

Fiscale, proces en rechtmatigheidscontrol

1. Inleiding

Voor u ligt het control jaarplan 2026. Het uiteindelijke doel van de Verbijzonderde interne controle (VIC) is het vaststellen van het rechtmatig handelen binnen de organisatie. Hierbij is onderscheid te maken tussen de financiële- en niet-financiële rechtmatigheid. De VIC moet mede leiden tot het kunnen afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording (RMV) door het college als onderdeel van de jaarrekening 2026. De accountant geeft hierover een getrouwheidsoordeel.

Door de recente wijzigingen in het BBV en het BADO (gepubliceerd 16 april 2025) ligt de verantwoordelijkheid voor de RMV bij het College van B&W. De accountant hanteert voortaan één gecombineerde goedkeuringstolerantie van 2% (som van fouten en onzekerheden), berekend over de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves.

De verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening is ten hoogste 2%; de raad kan een lager percentage vaststellen. Het college rapporteert in de jaarrekening alle rechtmatigheidsfouten en onzekerheden die boven deze door de raad vastgestelde grens uitkomen en licht deze toe (ook in de paragraaf bedrijfsvoering). Overschrijding van de 2%-goedkeuringstolerantie of het niet vermelden van afwijkingen boven de verantwoordingsgrens kan leiden tot een niet-goedkeurende accountantsverklaring.

Met het werken controleren van onze processen volgens het “3-lines” model worden belangrijke stappen gezet in het beheer van risico's en behalen van doelen. Met het steeds verder in kaart brengen van de AO/IC en het verder uitrollen van risicomanagement worden de belangrijkste risico's en bijbehorende beheersmaatregelen steeds beter inzichtelijk gemaakt. Tegen deze achtergrond kunnen de controles dan ook steeds beter binnen het primair proces gericht worden uitgevoerd.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de RMV. In hoofdstuk 3 benadrukken we het belang van het beheersen en beheren van processen en de rollen en verantwoordelijkheden die ingericht en benoemd moeten zijn om de RMV daadwerkelijk vorm en inhoud te kunnen geven. Naast de invoering van de RMV proberen wij ook steeds meer aandacht te geven en te vragen voor proces control. Daarvoor zal in 2026 een ontwikkelplan worden opgesteld. Met als ultiem doel de organisatie doeltreffend, doelmatig en rechtmatig te laten handelen en te kunnen laten inspelen op veranderingen. Bijkomend voordeel is dat de organisatie over zou kunnen gaan op een efficiëntere interne controle namelijk de procesgerichte controle waar nu nog sprake is van gegevensgerichte controles. Hieraan wordt aandacht besteed in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 geven wij aandacht aan fiscale control. Naast enkele aandachtspunten van afgelopen jaren met een fiscaal raakvlak besteden wij ook aandacht aan de voortgang van de fiscale kalender.

De uitvoering van de financiële rechtmatigheidscontrole, de scoping, vorm van rapportages en de spelregels van de RMV zetten we uiteen in hoofdstuk 5. In het plan is een overzicht opgenomen van de processen die in 2026 worden gecontroleerd en de frequentie daarvan. Voorbeelden zijn Europese aanbestedingen (2 maal per jaar), Betalen en facturen (4 maal per jaar) en processen binnen het Sociaal Domein (4 maal per jaar). Daarnaast worden aanvullende controlewerkzaamheden ingepland voor processen die opbrengsten genereren, zoals Bouwleges en Verhuur en pachten, om de volledigheid van de opbrengsten te controleren. Tussentijds worden er drie rapportages uitgebracht in 2026 om de voortgang en bevindingen te communiceren.

Tot slot zijn de bijlagen Terminologie 3 Lines Model en het Normenkader 2026 bijgevoegd.

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2. De Rechtmatigheidsverantwoording.....	4
3. Proces control.....	6
4. Fiscale control.....	7
5. Rechtmatigheid control.....	8
5.1 Ontwikkelingen BBV/BADO.....	8
5.2 Materialiteit.....	8
5.3 Scoping van transactiestromen.....	8
6 Controle aanpak.....	10
6.1 Startgesprekken VIC.....	10
6.2 Trekken van steekproeven.....	10
6.3 Uitvoering controles.....	10
6.4 Hoor en wederhoor formaliseren, sneller acteren.....	11
6.5 Rapportages.....	11
7 Overzicht uit te voeren VIC's.....	12
7.1 Advies omtrent 4 aanvullende processen.....	12
8 Spelregels.....	14
Bijlagen.....	15
1. Terminologie 3LM.....	15

2. De Rechtmatigheidsverantwoording

De RMV maakt, vanaf boekjaar 2023 verplicht onderdeel uit van de jaarrekening. Het college is verplicht, op basis van de artikelen 212 en 213 van de gemeentewet zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening, en voor het daaraan ten grondslag liggende (financiële) beheer. Het college legt verantwoording af aan de raad over de uitvoering en zorgt voor adequate vastlegging en dossiervorming hiervan. Het college treft maatregelen waardoor de rechtmatigheid van de algehele uitvoering gewaarborgd is.

Bij de RMV bestaat een directe relatie met het financiële beheer. Er moet immers worden vastgesteld dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Er worden negen rechtmatigheidscriteria onderscheiden:

1. Calculatiecriterium
2. Valuteringscriterium
3. Adresseringscriterium
4. Volledigheids criterium.
5. Aanvaardbaarheids criterium
6. Leveringscriterium

7. Begrotingscriterium
8. Voorwaardencriterium
9. Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium

De criteria 1 tot en met 6 zijn criteria die een dubbel karakter kennen dat wil zeggen dat een fout in rechtmatigheid tevens een getrouwheidsfout in de jaarrekening is. Deze fouten komen derhalve ook voort uit de accountantscontrole en zitten daardoor niet primair in de scope van werkzaamheden ten behoeve van de RMV. Deze fouten komen niet terug in de RMV en blijken uit het accountantsverslag.

De criteria 7 tot en met 9 moeten deels worden ondervangen door de VIC. Deze werkzaamheden moeten gebeuren in een samenspel tussen raad, college, gemeentecontroller, Control DBP en Planning&Control. In paragraaf 5.7 zal dit schematisch uitgewerkt worden.

Nu de gedeeltelijke ontvlechting een feit is draagt De BedrijfsvoeringsPartner (DBP) onder mandaat zorg voor de uitvoering van de bedrijfsvoeringprocessen in samenwerking met en onder verantwoordelijkheid van de afzonderlijke gemeenten. Bedrijfsprocessen zijn niet rigoreus te knippen en op te delen. Samenwerking, verbinding en gedeelde verantwoordelijkheid voor de werking van processen blijft bestaan.

De invoering van de RMV en de gedeeltelijke ontvlechting zijn hét moment om in samenwerking tussen de gemeente en DBP door te pakken met advisering op:

- Het verbeteren van de interne beheersing;
- Het inrichten van een continu leer- en verbeterproces;
- Het aantoonbaar beheersen en borgen van de interne en externe verantwoording over de rechtmatigheid van uitgaven.

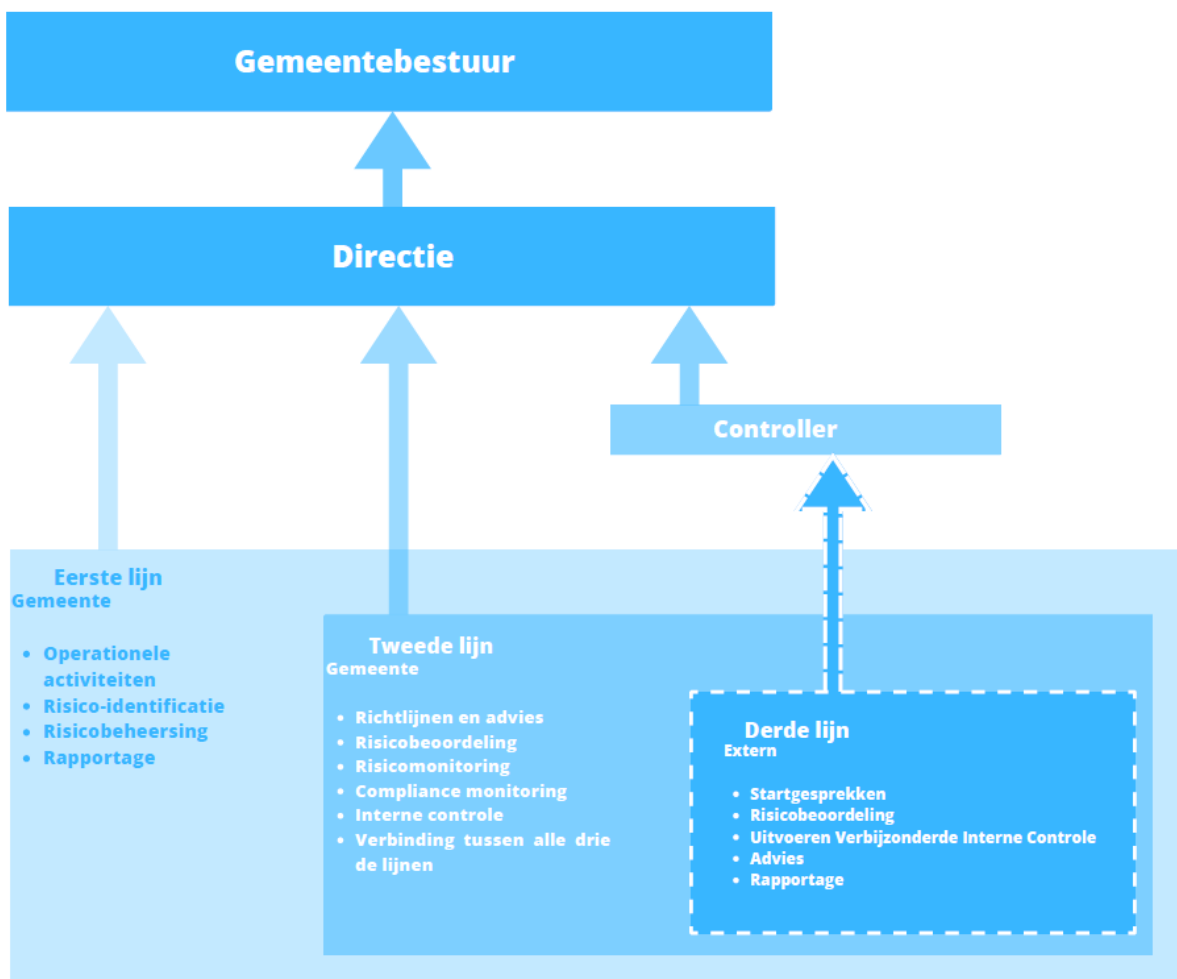
College en management samen met DBP zullen voortdurend aandacht moeten hebben voor risico's, wat betekent dat zij continu bezig zijn met signaleren, beoordelen, beheersen, voorkomen en beperken van risico's.

Om te borgen dat de uitvoering van processen adequaat verloopt, worden interne beheersmaatregelen uitgevoerd door medewerkers die betrokken zijn bij de uitvoering van de dagelijkse activiteiten. *De eerstelijnscontroles.*

De tweede lijn ontwerpt, implementeert en beheert systemen voor onder meer informatievoorziening en beheersing van bedrijfsprocessen en ondersteunt en adviseert daarmee de eerste lijn bij het identificeren, bewaken en beheersen van risico's. Systemen zoals procesbeheersing, planning & control, informatieverwerking, communicatie en rapportage. De interne toetsingswerkzaamheden worden uitgevoerd door medewerkers die in zekere mate objectief oordelen over processen die zij toetsen. De toetsing is ter ondersteuning van de eerste lijn bij het bijsturen van procesvoering, het uitvoeren van evaluaties en het afleggen van verantwoording. *De tweedelijnscontroles.*

De derde lijn is niet verantwoordelijk voor het nemen van beslissingen en het ontwerpen en implementeren van systemen voor de beheersing van bedrijfsprocessen. De VIC toetst de opzet, bestaan en werking van de systemen en kan zo de spiegel voorhouden aan het management. Een spiegel waarin het oordeel over de effectiviteit van de besturing, het risicomanagement en de interne beheersing wordt getoond. De VIC stopt niet na het voorhouden van de spiegel, maar adviseert over verbeteringen en denkt daarin mee. *De derdelijnscontroles.*

In de bijlage 1 zijn alle termen uitgewerkt zoals die in onderstaande tabel zijn opgenomen.

Figuur 1: Three Lines model (3LM)

3. Proces control

Procesmanagement staat voor het gestructureerd en periodiek beheren, verbeteren en aanpassen van processen met als doel de organisatie doeltreffend, doelmatig en rechtmatig te laten handelen en te kunnen laten inspelen op veranderingen. Belangrijke voorwaarde is dat elk proces een eigenaar en een beheerder heeft. In 2024 en 2025 zijn er nieuwe proceseigenaren en nieuwe procesbeheerders begonnen aan hun taak. Die moeten verder groeien in die taak en kunnen daar ondersteuning bij nodig hebben. Procesmanagement is in opbouw en valt onder de verantwoordelijkheid van team I-advies.

Via startgesprekken bij processen die als financieel omvangrijk aangemerkt zijn houdt team Control periodiek de vinger aan de pols hoe de processen ervoor staan en of procesmanagement leeft in de organisatie. Vanuit daar steeds te zoeken of processen en interne beheersingsmaatregelen voldoende zijn ingeregeld om een procesgerichte controle mogelijk toe te kunnen gaan passen.

In 2026 zullen wij bevindingen uit de startgesprekken meenemen in onze rapportage. Hierin zullen wij rapporteren of we procesgericht kunnen controleren of niet. Zo niet zullen wij de belangrijkste beperkingen daarvan rapporteren. Het oplossen van deze beperkingen betekent echter niet direct dat een procesgerichte controle mogelijk is en/of de meest efficiënte vorm van controle is. Dit kan gezien worden als een advies inzake de volwassenheid van de processen.

4. Fiscale control

In het kader van het convenant Doorontwikkeling Horizontaal Toezicht (DHT) met de Belastingdienst worden er controles uitgevoerd gericht op fiscale wet –en regelgeving. Hierbij valt te denken aan:

- WKR;
- Fiscale grondslagen salarisadministratie;
- Dienstauto's;
- Facturen.

Voor het DHT is een zogenaamde fiscale kalender opgesteld. Hierin zijn stappen gezet om te komen tot doorontwikkeling van het fiscaal in control komen en blijven, alle fiscale beheersingsmaatregelen en fiscale werkzaamheden zijn hierin verwerkt. Met een VIC zullen wij toetsen of deze werkzaamheden juist en volledig uitgevoerd zijn. Hierover zal in de rapportage gerapporteerd worden als ook neemt de Belastingdienst kennis van de uitkomsten van onze controlewerkzaamheden. Er is periodiek afstemming met de Belastingdienst en de Fiscale kerngroep om te blijven voldoen aan het DHT.

5. Rechtmatigheid control

5.1 Ontwikkelingen BBV/BADO

Waar voorheen de accountant afzonderlijke toleranties hanteerde voor fouten (1%) en onzekerheden (3%), is er nu één gecombineerde goedkeuringstolerantie van 2% van de totale lasten van de gemeente van kracht. Het college moet in de jaarrekening zelf rapporteren over alle afwijkingen die boven deze verantwoordingsgrens uitkomen. De rol van de accountant verschuift van het vaststellen van afwijkingen naar het controleren of de verantwoording van het college correct en volledig is. Dit betekent dat de interne controle binnen de gemeente robuuster moet zijn en dat de documentatie van de beheersingsmaatregelen en de geconstateerde afwijkingen van cruciaal belang is.

5.2 Materialiteit

De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden ten aanzien van rechtmatigheid is 2% van de lasten. Dit is in lijn met de materialiteit voor getrouwheid welke aan de accountant wordt meegegeven. Door deze twee materialiteiten gelijk te houden zijn er geen complicaties ten aanzien van de getrouwheidsverklaring bij onze rechtmatigheidsverantwoording. Uitgaande van een totale begrotingslast 2026 (€ 182.632.700) minus mutaties reserve (€ 8.011.500) geeft dat een materialiteit van € 3.492.424, zijnde 2%. De rapporteringsgrens voor individuele fouten wordt vastgesteld in de financiële verordening. De materialiteit wordt definitief vastgesteld en gerapporteerd via de rechtmatigheidsverantwoording.

5.3 Scoping van transactiestromen

In het kader van de RMV is het van belang beschikbare capaciteit zo in te zetten dat de financieel omvangrijke processen op het aspect van rechtmatigheid met voldoende diepgang wordt gecontroleerd. Om hieraan te kunnen voldoen is een selectie gemaakt in de processen die binnen 2026 gaan plaatsvinden.

Deze scoping maken we op basis van de inventarisatie van het normenkader, financiële en kwalitatieve aspecten. Deze aspecten worden hieronder per transactiestroom uitgewerkt. Deze zijn gebaseerd op de begrotingscijfers zoals deze begin augustus 2025 in Key2Financiën waren opgenomen.

Transactiestroom	Begroting 2025	In VIC betrekken
Lasten		
Personeel	€ 28.334.400	Ja
Inkoop goederen en diensten excl. Grondaankopen en excl. VPB	€ 56.936.200	Ja
Grondaankopen	€ -	Ja, indien aanwezig
Sociaal Domein	€ 33.449.900	Ja
Participatie	€ 2.135.900	Ja
WMO	€ 15.439.900	Ja
Jeugd	€ 15.570.600	Ja
Wijkteams	€ 303.500	Nee
Subsidieverstrekking en overige bijdragen aan (niet-)overheid w.o. GR excl. Sociaal Domein	€ 28.528.600	Ja
Rente (rentelasten + toegerekende reële en bespaarde rente)	€ 2.376.600	Nee
Afschrijving	€ 8.148.800	Nee
Mutatie reserves	€ 3.000.300	Nee
Mutatie voorzieningen	€ 3.477.500	Nee
Vennootschapsbelasting	€ 69.800	Nee
Overige verrekeningen	€ -	Nee
Baten		
Baten reinigingsrechten en afvalstofheffing	€ 7.384.100	Nee
Baten rioolheffing	€ 5.359.200	Nee
Baten OZB gebruikers en eigenaren	€ 14.917.100	Nee
Belastingen overig	€ -	Nee
Grondverkopen	€ -	Ja
Duurzame goederen	€ 1.000	Nee
Huren en pachten	€ 3.636.500	Ja
Sociaal Domein	€ 16.772.700	Nee
Overige opbrengsten	€ 2.093.000	Ja
Secretarieleges burgerzaken	€ 1.092.300	Ja
Parkeerbelasting	€ -	Nee
Bouwvergunningen	€ 869.800	Ja
Algemene uitkering	€ 102.649.000	Nee
Ontvangen inkomensoverdrachten (excl. algemene uitkering en sociaal domein)	€ 3.944.900	Nee
Rente (rentebaten + toegerekende reële en bespaarde rente) + financiële transacties treasury	€ 862.800	Nee
Mutatie reserves	€ 5.732.600	Nee
Mutatie voorzieningen	€ 1.375.300	Nee
Overige verrekeningen	€ 64.800	Nee

Investeringsen zullen meegenomen worden op basis van realisatie. Echter de omvang is vooraf lastig te begroten, realisatie heeft echter per definitie een materiële impact. Volledigheid wordt bij de selectie op facturen gewaarborgd door te beoordelen of dit geen investeringen zijn.

6 Controle aanpak

6.1 Startgesprekken VIC

Vast onderdeel van elk proces wat in de VIC betrokken wordt is een startgesprek. Dit startgesprek wordt gevoerd met de proceseigenaren, –beheerders en IC medewerkers (kwaliteitsmedewerkers). Deze gesprekken kennen een aantal vaste onderdelen namelijk:

- Doornemen van de processen (bij voorkeur aan de hand van processen zoals vastgelegd op i-Server). Gespreksonderwerpen zijn:
 - o Zijn er wijzigingen in het proces;
 - o Laat zien dat het proces bestaat zoals besproken en we lopen een dossier door;
 - o Kwaliteit van interne beheersingsmaatregelen;
- Fraude:
 - o Is fraude bespreekbaar op de afdeling;
 - o Zijn er gevallen van fraude geweest in het afgelopen jaar/sinds vorig startgesprek;
- Personele wisselingen;
- Aandachtspunten als gevolg van wijzigingen in wet en regelgeving;
- Stand van zaken ten aanzien van de inrichting van de nieuwe organisatie;
- Planning van de controlewerkzaamheden.

6.2 Trekken van steekproeven

In overleg met de accountant zullen wij de omvang van de steekproef per ingeschoopt proces bepalen. Steekproeven worden deels risicogericht getrokken en deels middels de applicatie die gebruikt wordt om (V)IC te documenteren. Die applicatie kent diverse mogelijkheden om selecties te trekken en te bepalen. De methoden die wij gebruiken naast de risicogerichte selectie, zijn de euro steekproef en de posten steekproef. De euro steekproef is een methode waarin elke verantwoorde euro in de administratie evenveel kans heeft om geselecteerd te worden. De posten steekproef is het vooraf afgestemd aantal dossiers dat getrokken wordt binnen een proces.

6.3 Uitvoering controles

De controles zullen wij zo inrichten dat ze voldoen aan de eisen zoals gesteld in het normenkader. De vastlegging hiervan wordt gedaan in de applicatie die hiervoor door Team Control wordt gebruikt. Vooraf worden checklisten met elkaar afgestemd voor dat de feitelijke controle begint. Vanuit de tweede verdedigingslinie worden selecties vastgelegd en onderbouwd (de feitelijke interne controle in de lijn). VIC voert hierop een onafhankelijke toets uit en borgt de kwaliteit van deze dossiers. Via raadpleegrechten heeft de accountant toegang tot deze applicatie waarop de accountant zijn oordeel ten aanzien van de betrouwbaarheid van de jaarrekening kan baseren.

6.4 Hoor en wederhoor formaliseren, sneller acteren

Na een controleperiode en afronding van de controlewerkzaamheden worden bevindingen via een standaard format al tussentijds gecommuniceerd door VIC aan de proceseigenaar en procesbeheerder. Hiermede te bewerkstelligen dat de uiteindelijke formele VIC-rapportages enkel herkenbare bevindingen bevat. En bovenal er sneller geacteerd kan worden op bevindingen alvorens deze pas bij de VIC-rapportage bekend worden.

Ook bevindingen welke middels herstelacties opgelost kunnen worden (bijvoorbeeld het alsnog opleveren van prestatieleveringen), worden door VIC sneller gerapporteerd opdat dergelijke bevindingen na herstel kunnen komen te vervallen.

6.5 Rapportages

Tussentijds brengen wij in 2026 drie rapportages uit:

- een rapportage over januari tot en met juni om over voortgang en eerste bevindingen te informeren. Deze rapportage in oktober met u te bespreken.
- een rapportage over januari tot en met oktober inclusief een terugkoppeling op de bevindingen uit de managementletter 2026. Deze rapportage in januari met u te bespreken.
- een rapportage op hoofdlijnen over het gehele boekjaar 2026. Deze rapportage ambtelijk te bespreken en te gebruiken voor het opstellen Rechtmatigheidsverantwoording.

Naast bovenstaande informeren wij ook over het feit of controles op schema liggen.

7 Overzicht uit te voeren VIC's

In het onderstaande overzicht is opgenomen welke processen voor 2026 binnen de VIC zijn opgenomen en met welke frequentie deze worden uitgevoerd.

Naam proces	Frequentie
Europese aanbestedingen	2 maal per jaar (september en na afsluiting boekjaar)
Inkoopproces enkelvoudig en meervoudig onderhandse procedures	2 maal per jaar (juli en afsluiting boekjaar)
Betalen en facturen inclusief fiscale componenten	4 maal per jaar na afloop van elk kwartaal
Memoriaalboekingen	2 maal per jaar (juli en na afsluiting boekjaar)
Treasury	2 maal per jaar (juli en na afsluiting boekjaar)
Investerings (WAA)	2 maal per jaar (juli en na afsluiting boekjaar)
Personeel inclusief fiscale componenten	4 maal per jaar na afloop van elk kwartaal
Subsidieverlening en -vaststelling	1 maal per jaar (augustus)
Grondexploitaties challenge	1 maal per jaar (na afsluiting boekjaar)
Sociaal domein Participatiewet	4 maal per jaar (april, juli, november en na afsluiting boekjaar)
Sociaal domein Wet maatschappelijke ondersteuning	4 maal per jaar (april, juli, november en na afsluiting boekjaar)
Sociaal domein Jeugdwet	4 maal per jaar (april, juli, november en na afsluiting boekjaar)

7.1 Advies omtrent 4 aanvullende processen

Naast de bovenstaand genoemde processen adviseren wij de volgende nieuwe processen te betrekken in de VIC 2026;

Naam proces	Frequentie
Bouwleges	1 maal per jaar (september)
Verhuur en pachten	2 maal per jaar (juli en afsluiting boekjaar)
Baten begraafplaatsrechten	2 maal per jaar (juli en afsluiting boekjaar)
Secretarieleges Burgerzaken	2 maal per jaar (juli en na afsluiting boekjaar)

8 Spelregels

De verantwoordelijkheid voor de rapportage over het rechtmatig handelen ligt bij het voltallig College. Om aan deze taak te voldoen is het noodzakelijk dat er een controller is die overkoepelend de relevante delen van de RMV coördineert. In hoofdstuk 2 is reeds benoemd dat de volgende drie aspecten van belang zijn: Begrotingscriterium, Voorwaardencriterium en Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium.

Schematisch zou het samenspel er als volgt uit zien:

Wie	Raad	College	Gemeente controller	Team Control VIC	P&C Fin. advies
Wat					
Kaders vaststellen RMV	X				
Kaders opstellen RMV		X			
Voorstel kaders RMV			X	X	
Vaststellen van de RMV	X				
Opstellen van de RMV		X			
Coördinatie en review			X		
Werkzaamheden op begrotingscriterium					X
Werkzaamheden op Voorwaardencriterium				X	
Werkzaamheden op M&O			X		

Bijlagen

1. Terminologie 3LM

De drie verdedigingslijnen zijn gebruikt om een effectief systeem van controles binnen de gemeente op te zetten. Het verdeelt verantwoordelijkheden en aansprakelijkheid voor risicobeheer- en controleactiviteiten in drie afzonderlijke lijnen.

De eerste lijn vanuit de gemeente omvat operationele bedrijfseenheden en functies die rechtstreeks in contact komen met klanten, producten en diensten. De eerste lijn is verantwoordelijk voor een aantal taken als:

- **Operationele activiteiten:** de eerste lijn is betrokken bij de operationele kernactiviteiten van de gemeente. Ze zijn verantwoordelijk voor het waarborgen van efficiënte en effectieve processen terwijl ze rekening houden met risico's en controles.
- **Risico-identificatie:** dit omvat het herkennen van operationele, financiële, regelgevings- en reputatierisico's.
- **Risicobeheersing:** het beheersen van de geïdentificeerde risico's.
- **Rapportage:** de eerste lijn moet regelmatig rapporteren over de status van de risico's en controles aan hoger management en de tweede verdedigingslijn.

De tweede lijn vanuit de gemeente bestaat uit risicobeheer- en compliance functies. De tweede lijn biedt toezicht, begeleiding en ondersteuning aan de eerste lijn. Ze stellen beleidsregels, procedures en kaders vast om ervoor te zorgen dat risicobeheerpraktijken consistent en effectief zijn in de hele organisatie. Ze bewaken ook en beoordelen risico-exposities en de effectiviteit van controles. De tweede lijn is verantwoordelijk voor een aantal taken als:

- **Richtlijnen en advies:** de tweede lijn biedt richtlijnen en advies aan de eerste lijn bij identificeren, beoordelen en beheren van risico's. Ze helpen bij het interpreteren van beleidsregels en het implementeren van effectieve controles.
- **Risicobeheersing:** het beheersen van geïdentificeerde risico's door de eerste en tweede lijn.
- **Risicomonitoring:** het analyseren van de effectiviteit van beheersmaatregelen en controleren of de organisatie voldoet aan de relevante wet- en regelgeving.
- **Compliance monitoring:** de tweede lijn zorgt ervoor dat de organisatie voldoet aan relevante wetten, regelgeving en industrienormen. De kwaliteitsmedewerkers volgen veranderingen in de regelgeving en zorgen ervoor dat de organisatie zich aanpast aan de nieuwe vereisten.
- **Interne control:** de interne controle wordt ingericht door de tweede lijn. De IC zorgt ervoor dat de activiteiten en operaties van de gemeente effectief worden beheerd, de financiële rapportage accuraat is en de gemeente voldoet aan wet- en regelgeving. Verbinding tussen alle drie de lijnen: de tweede lijn heeft een coördinerende rol tussen de eerste en derde lijn. Door verbinding te creëren wordt de communicatie en samenwerking tussen de verschillende functies vergemakkelijkt.

De derde lijn bevindt zich niet binnen de gemeente, maar binnen De BedrijfsvoeringsPartner. De derde lijn opereert onafhankelijk van de eerste en tweede lijn en is verantwoordelijk voor het leveren van een objectieve beoordeling van de effectiviteit van de risicobeheer- en controleprocessen van de organisatie. De derde lijn werkt samen met de eerste en tweede lijn en geeft advies over risicobeheersing en interne controle. De derde lijn rapporteert aan de controller binnen de gemeente. De taken zijn o.a.:

- **Startgesprekken:** de derde lijn voert startgesprekken voor processen die mee worden genomen in de Verbijzonderde Interne Controle. Tijdens de startgesprekken worden eventuele veranderingen in het proces besproken en vragen gesteld. Daarnaast worden er afspraken gemaakt over de werkzaamheden voor Interne Controle en de daarop volgende Verbijzonderde Interne Controle.

- **Risicobeoordeling:** de derde lijn beoordeelt de effectiviteit van het risicobeheersysteem en identificeert eventuele tekortkomingen of gebieden die aandacht vereisen. Ze kunnen nieuwe of opkomende risico's identificeren en aanbevelingen doen voor verbetering.
- **Uitvoeren van de Verbijzonderde Interne Controle:** De derde lijn is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Verbijzonderde Interne Controle en rapporteert de bevindingen aan de controller van de gemeente.
- **Advies:** de derde lijn geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de eerste en tweede lijn.
- **Rapportage:** de derde lijn rapporteert de bevindingen en aanbevelingen aan het controller van de gemeente. Deze rapporten bieden inzicht in de effectiviteit van risicobeheer en interne controle.